

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра соціології та політології

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Педагогіка та психологія вищої школи»
(обов'язкова)

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право» / 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 081 «Право»/ 293 «Міжнародне право»

Харків – 2020

Програма навчальної дисципліни «**Педагогіка та психологія вищої школи**»: галузь знань 08 «Право» / 29 «Міжнародні відносини», спеціальність 081 «Право» / 293 «Міжнародне право», освітньо-кваліфікаційний рівень – третій (освітньо-науковий)

Розробники:

Требін Михайло Петрович – завідувач кафедри соціології та політології, доктор філософських наук, професор; **Погрібна Вікторія Леонідівна** – професор кафедри соціології та політології, доктор соціологічних наук, професор.

Затверджено на засіданні кафедри соціології та політології протокол № 9 від 26 червня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Требін М.П.

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	11
3. Зміст програми навчальної дисципліни	11
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	13
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	13
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	14
4.3. Освітні технології та методи навчання	15
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	17
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	18
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	28
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	31
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни.....	34

1. ВСТУП

1. Цілі та завдання навчальної дисципліни.

1.1. *Метою* вивчення курсу є формування у аспірантів педагогічних та психологічних компетенцій, які забезпечують ефективне вирішення наукових, освітніх та особистісних проблем професійної діяльності у закладі вищої освіти (ЗВО) через вивчення методологічних принципів та базисних стратегій організації й розвитку сучасної вищої юридичної освіти в Україні, оволодіння традиційними та інноваційними технологіями навчально-виховного процесу і методикою організації науково-дослідної роботи студентів, способами та методами міжособистісної та ділової взаємодії, формування навичок самовдосконалення педагогічної майстерності, організації професійного й особистісного розвитку, запобігання конфліктів та професійних деформацій.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

– теоретична і практична підготовка аспірантів з актуальних питань розвитку вищої освіти як структурного компонента педагогічної системи, принципів побудови навчально-методичного комплексу дисциплін, особливостей учбово-пізнавальної діяльності студентів та ролі психологічних чинників у взаємодії «викладач-студент»;

– формування у майбутніх викладачів вищої школи компетентностей, що забезпечують раціональне та критичне оцінювання результатів педагогічної діяльності; проведення основних видів навчальних занять; комунікативної взаємодії в професійному науково-педагогічному середовищі; запобігання міжособистісних конфліктів; попередження професійних деформацій;

– формування і розвиток у майбутніх фахівців вміння: розробляти типову освітньо-професійну програму підготовки студентів; реалізовувати компетентнісний підхід у навчанні, використовувати сучасні методи та

технології навчання та виховання студентів; проектувати та реалізовувати в навчальному процесі різноманітні форми навчальних занять та позааудиторної роботи студентів; розробляти навчально-методичне забезпечення освітнього процесу; встановлювати ефективні відносини з усіма учасниками освітнього процесу та запобігати конфлікти тощо.

У навчальному курсі «Педагогіка та психологія вищої школи» проводиться аналіз вищої освіти як сфери соціальної практики і специфічної галузі духовного виробництва; визначаються соціальні функції вищої освіти та методологічні принципи і цілі навчання; досліджується Болонський процес як стратегія інтеграції європейської вищої освіти та пріоритетні напрямки державної освітянської політики в Україні; розглядається ступеневість вищої освіти, державні стандарти вищої освіти, кваліфікаційні рівні та характеристики фахівця-випускника ЗВО; аналізуються особливості розвитку та розбудови безперервної вищої юридичної освіти в Україні; досліджуються форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, методи, види, активні та інноваційні способи навчання, основи педагогічного контролю у вищій школі; характеризуються особливості організації науково-дослідної роботи студентів у ЗВО, форми та засоби організації самостійної роботи в юридичному виші; визначаються психологічні механізми професійних та міжособистісних комунікацій в науково-педагогічному середовищі, бар'єри, що цьому перешкоджають; розглядаються психологічні детермінанти формування та розвитку особистості студента і викладача, сутність, види та витоки професійних деформацій науково-педагогічних працівників та психологічні методи їх діагностики і корекції.

1.2. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми:

а) навчальна дисципліна «Педагогіка та психологія вищої школи» належить до циклу обов'язкових навчальних дисциплін в структурі освітньо-

професійної програми за галузями знань 08 «Право» та 29 «Міжнародні відносини», спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право»;

б) при вивченні навчального курсу використовуються знання, отримані з наступних дисциплін: «Філософія», «Логіка», «Організація та методологія наукових досліджень», «Ораторське мистецтво», «Конфліктологія»;

в) основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні всіх дисциплін, які входять до циклу виборчих дисциплін підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії).

1.3. Перелік предметних компетентностей здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії).

Предметні компетентності, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи»:

ПК-1. Знання базового понятійного апарату, методології та методів педагогіки і психології вищої школи.

ПК-2. Знання нормативно-правових основ, закономірностей та принципів функціонування вищої освіти в Україні.

ПК-3. Розуміння пріоритетних напрямків державної освітянської політики в Україні.

ПК-4. Вміння використовувати можливості Болонського процесу для інтеграції української вищої школи до європейської системи вищої освіти.

ПК-5. Розуміння специфіки становлення, функціонування та вдосконалення юридичної освіти в Україні.

ПК-6. Знання змісту вищої освіти та його компонентів, структурно-логічної схеми підготовки фахівців у вищій школі.

ПК-7. Знання структури типової освітньо-професійної програми підготовки студентів та складових освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного фахівця-юриста.

ПК-8. Володіння навичками оформлення навчально-методичної документації кафедри, складання учбових планів, навчальних програм, робочих планів навчальних дисциплін.

ПК-9. Вміння проводити самодіагностику особистісних рис та професійних якостей викладача вищої школи.

ПК-10. Розуміння специфіки підготовки і застосування підручників, навчальних і навчально-методичних посібників у вищій освіті.

ПК-11. Навички створення наукових і навчальних текстів.

ПК-12. Розуміння сутності педагогічних технологій та способів організації модульного навчання.

ПК-13. Знання основних методик підготовки і проведення лекції, семінарського та лабораторно-практичного заняття як організаційних форм навчально-пізнавальної діяльності студентів.

ПК-14. Розуміння креативних можливостей використання активних та інноваційних методів навчання.

ПК-15. Знання основних видів та форм педагогічного контролю у вищій школі.

ПК-16. Розуміння природи процесів психічної регуляції діяльності студентів та викладачів.

ПК-17. Розуміння основних проявів функціональних станів суб'єктів вищої школи.

ПК-18. Розуміння специфіки дії гуманістичної, когнітивної, поведінкової та діяльнісної теорій особистості в психології вищої школи.

ПК-19. Знання структури та функцій Я-концепції студента та викладача.

ПК-20. Розуміння специфіки та механізму формування соціальних установок, стереотипів та упереджень студентів та викладачів.

ПК-21. Знання умов та чинників успішної адаптації студентів до навчання у ЗВО.

ПК-22. Розуміння механізмів міжособистісної взаємодії суб'єктів вищої школи, достоїнств та недоліків основних стилів педагогічного спілкування.

ПК-23. Знання найбільш поширених моделей поведінки викладача в спілкуванні зі студентами.

ПК-24. Вміння застосовувати психологічні методи врегулювання відносин в системі «студент-викладач».

ПК-25. Знання системи об'єктивних та суб'єктивних причин педагогічних конфліктів.

ПК-26. Розуміння сутності стратегій (моделей, стилів) поведінки учасників педагогічного конфлікту.

ПК-27. Вміння запобігання і вирішення педагогічного конфлікту.

ПК-28. Знання об'єктивних та суб'єктивних чинників особистісного зростання викладачів та траєкторії їх професійного розвитку.

ПК-29. Розуміння природи виникнення та основних проявів професійних деформацій викладачів.

ПК-30. Володіння навичками використання психологічних методів діагностики та корекції професійних деформацій викладачів.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1).

1.4. Перелік результатів навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії).

У результаті освоєння навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» здобувач повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Демонструвати знання методологічних основ та методів педагогіки і психології вищої школи.

РНС НД – 1.2. Визначати напрямки та пріоритети у реформуванні вищої освіти в Україні та світі.

РНС НД – 1.3. Знати державні стандарти вищої освіти.

РНС НД – 1.4. Розуміти сутність концепції безперервної освіти.

РНС НД – 1.5. Реалізовувати компетентнісний підхід у педагогічній діяльності.

РНС НД – 1.6. Критично оцінювати технологічні можливості репродуктивного, продуктивного та творчого шляхів оволодіння знаннями.

РНС НД – 1.7. Вміти оформлювати навчально-методичну документацію кафедри, складати учбові плани, навчальні програми, робочі плани навчальних дисциплін.

РНС НД – 1.8. Розуміти специфіку розвиваючого навчання.

РНС НД – 1.9. Демонструвати спроможність застосовувати у педагогічній діяльності теоретичні знання щодо особливостей основних організаційних форм навчально-пізнавальної діяльності студентів (лекцій, семінарських та лабораторно-практичних занять).

РНС НД – 1.10. Володіти методиками розробки сценаріїв та проведення ділових, рольових, імітаційних ігор.

РНС НД – 1.11. Обирати оптимальні методи проведення індивідуальної роботи зі студентами різного ступеня обдарованості.

РНС НД – 1.12. Аналізувати дієвість форм та методів організації самостійної роботи студентів.

РНС НД – 1.13. Володіти методикою організації науково-дослідної роботи студентів.

РНС НД – 1.14. Розумітися на основних формах рейтингового контролю.

РНС НД – 1.15. Вміти використовувати тестові завдання як засіб педагогічного виміру знань студентів.

РНС НД – 2.1. Оптимально поєднувати логічне, творче, наглядно-дієве мислення в педагогічній діяльності.

РНС НД – 2.2. Оцінювати функціональні психічні стани суб'єктів вищої школи та проводити корекцію їх несприятливих проявів.

РНС НД – 2.3. Коректно обирати та застосувати в педагогічній діяльності методи психологічного захисту (витіснення, заперечення, побудови проєкції, раціоналізації, сублімації та реактивний механізм).

PHC НД – 2.4. Володіти методиками розкриття особистісного та діяльнісного потенціалу студентів та викладачів.

PHC НД – 2.5. Попереджати виникнення стереотипів та упереджень викладачів щодо студентів.

PHC НД – 2.6. Аналізувати механізм соціально-психологічної адаптації студентів до навчання, оцінювати її процес та результат.

PHC НД – 2.7. Створювати продуктивні моделі педагогічного спілкування.

PHC НД – 2.8. Володіти основними комунікативними прийомами задля оптимізації міжособистісного спілкування викладачів зі студентами.

PHC НД – 2.9. Використовувати різні рівні емпатії в міжособистісному спілкуванні студентів та викладачів.

PHC НД – 2.10. Обирати оптимальні способи запобігання та вирішення ділових та міжособистісних педагогічних конфліктів.

PHC НД – 2.11. Застосовувати в професійній діяльності психологічні правила поведінки в педагогічному конфлікті.

PHC НД – 2.12. Діагностувати типи конфліктних особистостей (демонстративна, ригідна, педантична, безпринципна).

PHC НД – 2.13. Аналізувати траєкторії професійного розвитку особистості викладача.

PHC НД – 2.14. Проводити (само)діагностику наявності особистісних та діялісно-поведінкових ознак професійної деформації викладача.

PHC НД – 2.15. Діагностувати особистісну схильність до професійних деформацій.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією освітньо-професійної програми визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

1.5. Модуляризація компетентісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни.

Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс		Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС: 3		Рівень освіти – третій (освітньо-науковий)	Обов'язкова Модуль 1 - Лекції: 16 Практичні заняття: 4
Кількість модулів: 2		Галузь знань – 08 «Право»/29 «Міжнародні відносини»	Самостійна робота: 25 Модуль 2 - Лекції: 14 Практичні заняття: 6
Загальна кількість годин: 90		Спеціальність – 081 «Право» / 293 «Міжнародне право»	Самостійна робота: 25 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань: залік
Тижневих годин: 4			

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Педагогіка вищої школи

Предмет педагогіки вищої школи. Структура професійної діяльності викладача закладу вищої освіти (ЗВО).

Вища освіта як сфера соціальної практики і специфічна галузь духовного виробництва. Соціальні функції вищої освіти. Проблеми реформування вищої освіти в сучасному світі: напрямки, пріоритети, тенденції. Структура освіти в Україні. Нормативно-правові основи функціонування вищої освіти в Україні. Ступеневість вищої освіти: освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні. Специфіка становлення і вдосконалення юридичної освіти в Україні. Сутність концепції безперервної освіти. Державний стандарт освіти. Складові елементи державного стандарту вищої

освіти: освітньо-кваліфікаційна характеристика, нормативна частина змісту і тести. Державний стандарт вищої юридичної освіти. Співвідношення нормативних і вибіркового навчальних дисциплін.

Зміст вищої освіти та його компоненти. Наскрізнi програми спеціальностей та структурно-логічна схема підготовки у вищій школі. Навчально-методичний комплекс дисципліни: мета та призначення. Структура навчально-методичного комплексу.

Учбові плани, навчальні програми, робочі плани навчальних дисциплін. Особливості ведення та вимоги до оформлення навчально-методичної документації кафедри. Структура типової освітньо-професійної програми підготовки студентів.

Поняття про організаційні форми навчання. Лекція у ЗВО: види, структура, вимоги. Методика підготовки і проведення лекції. Критерії оцінки лекції. Семінарські заняття: вимоги і методика проведення. Лабораторно-практичні заняття. Науково-дослідна робота студентів. Організація самостійної роботи студентів: сутність, види, вимоги, характер пізнавальної діяльності. Виховна робота зі студентами у ЗВО.

Розвиток сучасних освітніх технологій у вищій школі. Головні вимоги до активних інноваційних засобів навчання.

Сутність, функції, види і форми педагогічного контролю.

Модуль 2. Психологія вищої школи.

Базові принципи психології вищої школи: загальна характеристика. Пізнавальні процеси у вищій школі. Види мислення. Регулятивні психічні процеси: емоційні, комунікативні, прийняття рішень, контролю.

Функціональні психічні стани студентів та викладачів. Способи керування функціональними психічними станами. методи підтримання працездатності студентів та викладачів. Основні напрямки профілактики та корекції несприятливих психічних станів суб'єктів вищої школи.

Основні теорії особистості в психології вищої школи. Соціальні установки, стереотипи та упередження студентів та викладачів. Я-концепція

як соціально-психологічний феномен. Типологія особистості студента і викладача. Основні психологічні моделі поведінки студентів.

Психологічна специфіка юнацького віку. Етапи розвитку ідентичності студентів. Кризи ідентичності. Умови та чинники успішної адаптації студента. Розвиток особистості студента на різних етапах навчання.

Основні механізми міжособистісної взаємодії суб'єктів вищої школи. Емпатія в структурі міжособистісної взаємодії. Бар'єри взаєморозуміння у міжособистісній взаємодії студентів та викладачів. Динаміка і умови розвитку міжособистісних відносин у вищій школі. психологічні способи регулювання відносин «студент-викладач».

Сутність, види та причини міжособистісних конфліктів у ЗВО. Найбільш поширені прояви конфліктів в системі «студент-студент». Конфлікти між студентами та викладачами. Міжособистісні конфлікти викладачів. Особливості прогнозування і профілактики конфліктів у вищій школі.

Професійна кар'єра викладача як соціально-психологічний феномен. Мотивація вибору професії і побудови кар'єри. Формальна та реальна кар'єра викладача. Об'єктивні та суб'єктивні чинники особистісного зростання викладачів. Траєкторії професійного розвитку особистості викладача.

Професійні деформації викладача: сутність, види, витоки. Особистісні та поведінково-діяльнісні ознаки професійної деформації викладача. Психологічні методи діагностики та корекції професійних деформацій викладачів.

4. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Основними формами організації навчального процесу з курсу «Педагогіка та психологія вищої школи» є:

- 1) навчальні заняття;

- 2) самостійна робота;
- 3) контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять з курсу «Педагогіка та психологія вищої школи» є:

- 1) лекція;
- 2) практичне, семінарське заняття;
- 3) консультація.

4.2. Самостійна робота здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)

4.2.1. Зміст та призначення самостійної роботи аспірантів.

Самостійна робота аспірантів – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються аспірантом самостійно під методичним керівництвом викладача. Вона є способом активного цілеспрямованого здобуття нових знань та умінь без безпосередньої участі в цьому процесі викладачів.

Її призначенням при вивченні курсу «Педагогіка та психологія вищої школи» є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування відповідних загальних та предметних компетентностей, пов'язаних з умінням користуватися науковою літературою, грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, складати тексти виступів тощо.

4.2.2. Форми самостійної роботи аспірантів.

При вивченні навчальної дисципліни застосовуються дві основні форми самостійної роботи студентів:

- робота, що виконується аспірантом самостійно у вільний від занять та зручний для нього час, поза аудиторією;
- аудиторна самостійна робота аспіранта за індивідуальним завданням, під час виконання якої він отримує методичну допомогу викладача у вигляді індивідуальної консультації.

В процесі опанування навчального курсу «Педагогіка та психологія вищої школи» використовуються такі види самостійної роботи аспірантів:

- робота з навчальною та науковою літературою за темами курсу;
- перегляд відеозаписів лекцій;
- робота в інформаційних мережах;
- підготовка рефератів, есе та презентацій на задані теми;
- створення «портфоліо» навчального курсу та його презентація;
- розробка кейсів проблемних ситуацій;
- підготовка до участі в дискусіях, ділових та рольових іграх;
- підготовка до публікації наукових статей, тез доповідей на конференціях тощо.

Контроль самостійної роботи аспірантів включає:

- оцінку відповіді аспірантів на контрольні та/або тестові питання;
- перевірку конспекту;
- перевірку рефератів, есе, презентацій;
- проведення заліку.

Самостійна робота, яка не передбачена навчальним планом, але сприяє більш повному розкриттю і конкретизації основних тем навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи», може здійснюватися з ініціативи аспірантів та з метою реалізації їх власних навчальних і наукових інтересів.

4.3. Освітні технології та методи навчання

Основними *освітніми технологіями*, що застосовуються при викладанні навчального курсу «Педагогіка та психологія вищої школи», є:

1. Інформаційні технології, спрямовані на досягнення цілей діджиталізації навчання на основі застосування комплексу функціонально залежних педагогічних, інформаційних, методологічних, психофізіологічних та ергономічних засобів і методик, створених і організованих на базі

відповідного технічного й програмного забезпечення. Використовуються наступні методи:

- робота з електронними підручниками;
- перегляд і опрацювання відео-лекцій;
- підготовка і показ медіа-презентацій;
- використання теле- і кінопродукції за відповідними темами.

2. Модульні технології (критеріально-орієнтовані), що передбачають поділ навчального матеріалу на модулі, які є цілісними його розділами.

Використовуються наступні методи:

- структурування кожного навчального модуля за схемою: вступна лекція, кілька дискусій чи проблемних лекцій, підсумковий семінар або конференція;

- використання бальної системи не лише для підсумкового оцінювання знань аспірантів, але й кожного виду їх діяльності з оволодіння вміннями і навичками з навчальної дисципліни;

- проведення тестування або контрольних робіт наприкінці кожного модуля.

3. Технології проблемного навчання, які припускають створення проблемних ситуацій під керівництвом викладача і активну самостійну діяльність аспірантів, в результаті чого відбувається творче оволодіння знаннями, навичками, вміннями і розвиток розумових здібностей.

Використовуються наступні методи:

- проблемні лекції;
- ділові, рольові, імітаційні ігри;
- метод «круглого столу», під час якого аспіранти разом з викладачем

розв'язують педагогічну та/або психологічну проблему, що має декілька варіантів вирішення, кожен з яких претендує на істину;

- метод «brain storming» («мозковий штурм») для вирішення проблем, які характеризуються спірними, контраверсійними підходами до їхнього вирішення;

- метод ситуаційного аналізу проблеми (кейс-метод): «кейс-проблема» формулюється у тексті, обсягом 10-15 стор., аспіранти самостійно докладно його аналізують, залучаючи різні джерела інформації, після чого зміст «кейсу» обговорюється на відповідних практичних заняттях, де викладач генерує запитання, фіксує відповіді, підтримує дискусію.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Поточний контроль знань студентів здійснюється за кожним модулем навчальної програми дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи». Об'єктами поточного контролю є:

- систематичність та активність роботи на лекціях, семінарських заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, активність та рівень знань при обговоренні питань);
- виконання контрольних завдань;
- самостійна робота.

Оцінювання результатів поточного контролю здійснюється викладачем наприкінці вивчення кожної теми або модуля навчальної дисципліни. Фонд оціночних засобів:

- активність та рівень знань при обговоренні питань семінарських занять (від 0 до 10 балів на кожному занятті, максимально 50 балів);
- відвідування лекцій та семінарів (1 балів за кожне заняття, максимально 20 балів),
- виконання контрольної роботи (тестових завдань) (від 0 до 5 балів);
- підготовка індивідуальної роботи – реферату, есе, презентації (від 0 до 5 балів);
- участь у діловій / рольовій грі (від 0 до 5 балів);
- вирішення кейс-задачі (від 0 до 5 балів);
- участь у круглому столі, дискусії, диспуті, дебатах (від 0 до 5 балів);

- виконання творчих завдань (від 0 до 5 балів).

Максимальна загальна кількість балів – 100. Результати поточного контролю є основою для допуску аспіранта до проведення підсумкового контролю – складання *заліку* (мінімально припустима кількість балів – 35). Оцінювання здійснюється за двобальною національною шкалою («зараховано», «незараховано»), що фіксується у відомості обліку успішності та у заліковій книжці (індивідуальному навчальному плані аспіранта).

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

1. Нормативно-правові акти.

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. (Редакція від 01.01.2020, підстава – 27-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf
3. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380 (Редакція від 02.04.2020, підстава 540-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2014, №37-38, ст.2004 (Редакція від 18.03.2020, підстава 463-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
5. Про затвердження Програми розвитку юридичної освіти на період до 2005 року. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.04.2001 № 344 / Офіційний вісник України від 27.04.2001-2001 р., № 15, стор. 33, стаття 649, код акта 18416/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344-2001-%D0%BF#Text>
6. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2016, № 3, ст.25. (Редакція від 19.04.2020, підстава 114-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
7. Про Національну доктрину розвитку освіти. Указ Президента України від 17.04.2002 № 347/2002 / Офіційний вісник України від 03.05.2002 № 16, стор. 11, стаття 860, код акта 22250/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
8. Про затвердження Положення про дистанційне навчання. Наказ Міністерства освіти і науки України (МОН) від 25.04.2013 № 466

2. Підручники:

1. Автомонов П. П. Дидактика вищої школи: підр. К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. 368 с.
2. Андрущенко В. П. Педагогіка вищої школи: підручник / АПН України; Інститут вищої освіти / В. Г. Кремень (ред.). К.: Педагогічна думка, 2009. 256 с.
3. Бандурка О.М., Тюріна В.О., Федоренко О.І. Основи педагогічної техніки: підручн. Харків: ТИТУЛ, 2006. 174 с.
4. Белова Е.К. Методологические основы дидактических технологий: учеб. Харків: НТМТ, 2008. 132 с.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. К.: Центр учбової літератури, 2011. 384 с.
6. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
7. Городиська В., Пантюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи: тексти лекцій. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2014. 307 с.
8. Діденко Н.Г., Гармаш С.А. Методика викладання у вищій школі і Болонський процес: навчально-методичний посібник Донецьк: ДонДУУ, 2009. 147 с.
9. Звонников В.И., Чельшкова М.Б. Контроль качества обучения: компетентностный подход: ученик. Москва: Логос, 2009. 272 с.
10. Зміст і сутність педагогічної діяльності: підручн. / О.Г. Романовський та ін. Харків: НТУ «ХП», 2007. 227 с.
11. Марушкевич А.А., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи: підручник / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський університет, 2015. 415 с.
12. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2017. 498 с.
13. Основи педагогічної техніки: підручн. / О.М. Бандурка, В.О. Тюріна, О.І. Федоренко. Харків: ТИТУЛ, 2006. 174 с.
14. Педагогіка вищої школи: підручн. / В.П. Андрущенко, І.Д. Бех, І.С. Волощук та ін.; за ред.: В.Г. Кремень, В.П. Андрущенко, В.І. Луговий. Київ: Педагогічна думка, 2009. 255 с.
15. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 4-е вид. К.: Видавництво «Каравелла», 2014. 360 с.
16. Стефановская Т.А. Технология обучения педагогике в вузе: учеб. Москва: Совершенство, 2010. 267 с.

17. Траверсе Т.М. Психологія викладацької роботи: підручник. К.: Наук.світ, 2009. 269 с.
18. Фокин С.Ю. Преподавание и воспитание в высшей школе: учеб. Москва: Академия, 2013. 215 с.
19. Чернілевський Д.В. Педагогіка вищої школи: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Вінниця: Вид-во ун-ту «Україна», 2008. 407 с.

3. Навчальні посібники:

1. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: Навч. посіб. К.: «Каравела», 2018. 308 с.
2. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посіб. Дніпропетровськ: Акцент, 2014. 416 с.
3. Городиська В., Пантюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи: тексти лекцій. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2014. 307 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. К. : «Академвидав», 2012. 352 с.
5. Діденко Н.Г., Гармаш С.А. Методика викладання у вищій школі і Болонський процес: навчально-методичний посібник. Донецьк: ДонДУУ, 2009. 147 с.
6. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А., Кандыбович С.Л. Психология высшей школы: уч. пособ. Минск.: Харвест, 2006. 416 с.
7. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І. В. Артьомов, І. П. Студеняк, Й. Й. Головач, А. В. Гусь. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 360 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 23).
8. Карапузова Н. Д. Основи педагогічної ергономіки : Навч. посіб. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо. К. : «Академвидав», 2012. 192 с.
9. Коваль О. Педагогіка та психологія вищої школи: навчально-методичний комплекс / Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2016. 65 с.
10. Коваль О.Є. Основи психології та педагогіки вищої школи (пам'ятка для аспірантів) / Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2013. 90 с.
11. Конспект лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Маркіна Л. Л. Дніпро ДДУВС, 2016. 70 с.
12. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-е вид., стер. Київ: Знання, 2011. 486 с.
13. Курс лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Коваль О.Є. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 85 с.

14. Мащенко Н.І. Основи педагогіки і психології вищої школи: курс лекцій. Кременчук, 2006. 272 с.
15. Методологические основы и концепции обучения: учеб. пособ./ Б.Н. Юдин и др. Одесса: Букаев, 2012. 156 с.
16. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії : Навч. посіб. К. : «Академвидав», 2010. 200 с.
17. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки (навчальний посібник) / За заг. ред. академіка О.Г. Мороза. К.: НПУ, 2006. 208 с.
18. Мороз О.Г., Юрченко В.І., Падалко О.С. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посібник для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів. К.: НПУ, 2003. 267 с.
19. Педагогіка вищої школи: в схемах і таблицях: навч.-метод. посіб. для студентів і магістрів ВНЗ / Нац. акад. Нац. гвардії України ; [авт.-уклад] Ю.Б. Мельник. Харків: ХОГОКЗ, 2016. 64 с.
20. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / Вінниц. ін-т конструювання одягу та підприємництва (ВІКОП); [уклад.]: Мізрах А.А., Мізрах І.А. Вид. 2-ге, перероб. та допов. Вінниця : Нілан, 2015. 90, [1] с.
21. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи. Практикум: Навч. посібн. К.: Каравела, 2007. 336 с.
22. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: навч. посіб. для магістрантів і аспірантів. К.: Філ.-студія, 2006. 320 с.
23. Пушкар О.І., Прибиткова Н.І. Педагогіка вищої школи: конспект лекцій / Харк. нац. екон. ун-т. Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. 148 с.
24. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
25. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посіб. К.: Вища школа, 2004. 335 с.
26. Стражнікова І. В. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. / ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника», Каф. педагогіки ім. Богдана Ступарика. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
27. Сучасні педагогічні технології: навч.-метод. посіб. / Кам'янець-Подільський держ. ун-т; авт.-уклад. Е. І. Федорчук. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2006. 212 с.
28. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності : Навчальний посібник / В. М. Теслюк, П. Г. Лузан, Л. М. Шовкун. К. : ДАККіМ, 2010. 244 с.
29. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-е вид., доп. Київ: Академвидав, 2014. 454 с.

30. Чепіль М. Педагогіка вищої школи. Болонський процес: навч.-метод. посіб. для підготов. фахівців ОКР «Магістр» / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. Дрогобиц : РВВ Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2010. 95 с.
31. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
32. Чайка В. М. Основи дидактики : Навч. посіб. К. : «Академвидав», 2011. 240 с.
33. Черняк С.Г. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Академперіодика, 2014. 230 с.
34. Юрченко В.І., Кудіна В.В. Психологія вищої школи: курс лекцій. К.: КСУ, 2004. 176 с.
35. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: Навч. посіб. К.: Знання, 2004. 335 с.

4. Енциклопедії, словники:

1. Глосарій Європейського простору вищої освіти / авт.-уклад.: І. І. Бабин, В. А. Ликова, І. Г. Павлова, М. В. Яковлева; за заг. ред. О. Я. Чебикіна. Одеса: Видавець М. П. Черкасов, 2011. 212 с.
2. Глоссарий современного образования: термин. сл.-справ. по проблемам соврем. образования / Нар. укр. акад.; под общ. ред. канд. филос. наук Е. Ю. Усик; [сост.: Астахова В. И. и др.]. 2-е изд., перераб. и доп. Харьков: Изд-во НУА, 2014. 531 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник 2-е вид. доп. й виправл. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.
4. Довідник з педагогіки та психології: навч. посіб. для викладачів, аспірантів та студ. пед. навч. закладів: в 2 ч. Ч. 1. / О. В. Скрипченко, Т. М. Лисянська, Л. О. Скрипченко. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. 216 с.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1038 с.
6. Енциклопедія педагогічної освіти України / Авт.-упоряд. В. Болгов; над вид. працювали: Д. Васильчук, О. Денесюк, А. Загоруйко, О. Загребельна. Київ: Українська конфедерація журналістів, Інститут біографічних досліджень, 2010. 371 с.
7. Жилияєв І. Б., Чижевський Б. Г. Словник-довідник основних понять та визначень українського освітнього законодавства. Київ: Нора-Друк, 2011. 112 с.
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / [авт.-уклад.: І. І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш та ін.; за ред. Д. В. Табачника, В. Г. Кременя]; М-во освіти і науки України, Нац. акад. пед. наук України. Київ: Плеяди, 2011. 99 с.

9. Педагогіка вищої школи: слов.-довід. для студентів ВНЗ / Класич. приват. ун-т ; [упоряд. О.О. Фунтікова]. 2-ге вид., перероб. та уточн. Запоріжжя: КПУ, 2014. 431 с.
10. Педагогіка вищої школи: хрестоматія / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; [упоряд.: В. А. Бугров, А. А. Марушкевич, Є. С. Спіцин]. Київ: Київський університет, 2016. 543 с.
11. Психологічна енциклопедія: А—Я / авт.-упоряд. О. М. Степанов. К.: Академвидав, 2006. 424 с. (Серія «Енциклопедія ерудита»).
12. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів: близько 3000 слів / В. Б. Шапар, В. О. Олефир, А. С. Куфлієвський, Б. І. Фурманець, В. В. Рютін; Під ред. В. Б. Шапар. Харків: Прапор, 2009. 672 с.
13. Психологія: терміни, поняття, визначення: слов.-довід. / Г. В. Ложкін, І. Я. Коцан, В. А. Бараннік, В. В. Подляшаник; за заг. ред. Г. В. Ложкіна. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. 188 с.
14. Серебрянська І. М. Словник-довідник лексики сфери освіти: національно-європейська ідентичність: навч. посіб. / Сум. держ. ун-т. Суми: Сум. держ. ун-т, 2018. 340 с.
15. Словник-довідник педагогічних і психологічних термінів / В. М. Глазиріна, Т. М. Десятов, А. І. Кузьмінський та ін.; за ред. А. І. Кузьмінського. Черкаси: Вид-во ЧДУ ім. Б. Хмельницького, 2002. 112 с.
16. Сучасний психолого-педагогічний словник / авт. кол. за заг. ред. О. І. Шапран. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2016. 473 с.

5. Монографії:

1. Бельмаз Я. М. Професійна підготовка викладачів вищої школи у Великій Британії та США: монографія. Горлівка: ГДПШМ, 2010. 304 с.
2. Бочелюк, В.Й., Завацька Н.Є. Психологічні основи професіоналізації особистості в умовах освітньої взаємодії. Монографія. Луганськ: Видавництво СНУ ім. В.Даля, 2014. 226 с.
3. Дубасенюк О.А. Теорія і практика професійної виховної діяльності педагога: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2005. 368 с.
4. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. 307 с.
5. Професіографічний підхід у системі вищої освіти: монографія / колектив авторів, за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во О. О. Євенок, 2019. 328 с.
6. Свідерська Г.М. Психологія чуйності: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2013. 306 с.

7. Теоретичні і прикладні аспекти розвитку креативної освіти у вищій школі: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 284 с.
8. Теоретичні та методичні засади управління підготовкою фахівців з педагогіки вищої школи на основі компетентнісного підходу в межах європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу: монографія / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходькіна та ін. К.: ТОВ «Альфа-Реклама», 2014. 338 с.
9. Університет у сучасному суспільстві: місія, проблеми, виклики: колективна монографія / Калінічева Г. І. (кер. авт. кол., наук. ред.), Худолей В. Ю., Чікарькова М. Ю. та ін.; за заг. ред. Г. І. Калінічевої; ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая». Чернігів: ЧНТУ, 2019. 252 с.
10. Федірчик Т.Д. Розвиток педагогічного професіоналізму молодого викладача вищої школи (теоретико-методологічний аспект): монографія. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2015. 448 с.
11. Чернишова Є. Р. Формування кадрового потенціалу навчальних закладів системи післядипломної педагогічної освіти: наук.-практ. основи: монографія / НАПН України, Ун-т менедж. освіти. К.: Педагогічна думка, 2012. 472 с.

6. Статті:

1. Бєседіна Л.М., Сторубльов О.І. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах: методичний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Логос, 2009. 204 с.
2. Буяк В. Викладач університету: вимоги до особистісних і професійних рис: [творчий викладач. Педагогічна майстерність. Культура мислення, почуттів, поведінки, педагогічного спілкування, самоосвіти викладача] / Вища школа. 2010. № 3-4. С. 11-35.
3. Буяк Б. Б. Світоглядно-філософські засади інтеграції української вищої освіти у європейський освітній простір / Вісн. НТТУ «КПІ». Сер. Філософія. Психологія. Педагогіка. 2015. Вип. 1. С. 23-29.
4. Вища освіта і наука: науково-аналітичний огляд / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від.; [упоряд.: Т. М. Белоусова, А. В. Козонущенко; за заг. ред. І. І. Тіщенко; наук. ред.: д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. Київ, 2018. № 4/5 (квітень-травень). 116 с.
5. Горбунова Л. Ключові компетенції у транснаціональному освітньому просторі: визначення та імплементація / Філософія освіти. Philosophy of Education. 2016. № 2 (19). С. 97-117.

6. Драч І. І. Компетентнісна модель майбутнього викладача вищої школи / Гуманітарний вісник. Додаток 1. Вип. 27. Том II (35): Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». К.: Гнозис, 2012. С. 94-102.
7. Кузьмінський А. І., Омеляненко А. І. Становлення професіоналізму педагога вищої школи (У бесідах і роздумах). Черкаси, 2013. 228 с.
8. Лалак Н. Формування професійної компетентності у майбутніх учителів як психолого-педагогічна проблема / Рідна шк. 2009. № 5/6. С. 17-20.
9. Мазур Н. Зміст професійної культури викладача вищої школи / Рідна шк. 2007. № 4. С.12-14.
10. Морозов В. Педагогічний процес як просвітництво і дослідницька діяльність / Вища освіта України. 2013. № 1. С. 28-39.
11. Рогожа М., Курбатов С. Місія університету в західноєвропейській культурі / Філософія освіти. Philosophy of Education. 2017. № 2 (21). С. 29-45.
12. Управління освітою / за наук. ред. В. П. Беха. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 546 с.

7. Інтернет-ресурси:

1. Аніщенко О. В., Яковець Н.І.
3. Бібліотека ім.В.И.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Бухнієва О. А. Організація підготовки аспірантів щодо опанування основ педагогічного професіоналізму викладача вищої школи / Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Сер.: Педагогіка. 2010. Т. 144, Вип. 131. С. 28-32. URL: file:///C:/Users/U2ser/Downloads/Npchduped_2010_144_131_7.pdf
5. Дичківська І.М. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21

P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.

6. Нісімчук А. С. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR= та ін. Педагогічна технологія: підручник для підготовки бакалаврів / Акад. пед. наук України, Від-ня педагогіки і психології вищ. шк. Київ: Четверта хвиля, 2003. 163 с.

7. Нісімчук А. С. та ін. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Сучасні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Видавничий центр «Просвіта»: Пошуково-вид. агентство «Книга Пам'яті України», 2000. 365 с.

8. Прокопенко І.Ф., Євдокимов В.І. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Педагогічні технології: навч. посібник / АПН України, Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. Харків: Колегіум, 2005. 224 с.

9. Професіограма викладача вищої школи та шляхи її реалізації. URL: <http://www.psyh.kiev.ua/>

10. Сазоненко Г. С. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Педагогічні технології: [підручник]. Київ: Шкільний світ, 2009. 128 с.

11. Сафонова Н. М. Місія вищої школи України у сучасному контексті / Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2017. № 1(231). С. 100-104. URL: <http://dspace.snu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1875/1/100-104.pdf>

12. Смолюк І. О. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Педагогічні технології: дослідження соціально-особистісного аспекту. Луцьк: Вежа, 1999. 293 с.

13. Харченко С. Я. та ін. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Соціально-педагогічні технології: навч.-метод. посібник / Науково-дослідний центр проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи АПН України і

Луганського національного педагогічного ун-ту ім. Тараса Шевченка. Луганськ : Альма-матер, 2005. 552 с.

14. Чепіль М., Дудник Н. [15. Якса Н. В. \[27\]\(http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Педагогічні теорії, системи й технології. Загальні основи педагогіки, дидактика, теорія виховання: курс лекцій / Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. 2-ге вид., доп. і переробл. Житомир, 2005. 251 с.</p></div><div data-bbox=\)](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Педагогічні технології: навч. посібник / Дрогобицький держ. педагогічний ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич: РВВ Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І.Франка, 2009. 242 с.</p></div><div data-bbox=)

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності.	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК – 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу	ПК-1. Знання базового понятійного апарату, методології та методів педагогіки і психології вищої школи. ПК-2. Знання нормативно-правових основ, закономірностей та принципів функціонування вищої освіти в Україні. ПК-5. Розуміння специфіки становлення, функціонування та вдосконалення юридичної освіти в Україні. ПК-18. Розуміння специфіки дії гуманістичної, когнітивної, поведінкової та діяльнісної теорій особистості в психології вищої школи.
ЗК – 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПК-3. Розуміння пріоритетних напрямків державної освітньої політики в Україні. ПК-4. Вміння використовувати можливості Болонського процесу для інтеграції української вищої школи до європейської системи вищої освіти. ПК-12. Розуміння сутності педагогічних технологій та способів організації модульного навчання.
ЗК – 4. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності.	ПК-6. Знання змісту вищої освіти та його компонентів, структурно-логічної схеми підготовки фахівців у вищій школі.
ЗК – 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ПК-11. Навички створення наукових і навчальних текстів.
ЗК – 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПК-7. Знання структури типової освітньо-професійної програми підготовки студентів та складових освітньо-кваліфікаційної

	<p>характеристики сучасного фахівця-юриста.</p> <p>ПК-19. Знання структури та функцій Я-концепції студента та викладача.</p>
ЗК – 13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПК-14. Розуміння креативних можливостей використання активних та інноваційних методів навчання.
ЗК – 17. Здатність ефективно спілкуватися зі спеціальною та загальною аудиторіями, а також представляти складну інформацію у зручний та зрозумілий спосіб усно та письмово, використовуючи відповідну юридичну термінологію.	ПК-10. Розуміння специфіки підготовки і застосування підручників, навчальних і навчально-методичних посібників у вищій освіті.
ЗК – 22. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ПК-15. Знання основних видів та форм педагогічного контролю у вищій школі.
ФКС – фахові компетентності за спеціальністю	
ФКС – 4. Здатність до проектування цілей навчання й прогнозування шляхів професійного становлення майбутнього юриста.	<p>ПК-16. Розуміння природи процесів психічної регуляції діяльності студентів та викладачів.</p> <p>ПК-17. Розуміння основних проявів функціональних станів суб'єктів вищої школи.</p> <p>ПК-28. Знання об'єктивних та суб'єктивних чинників особистісного зростання викладачів та траєкторії їх професійного розвитку.</p> <p>ПК-29. Розуміння природи виникнення та основних проявів професійних деформацій викладачів.</p> <p>ПК-30. Володіння навичками використання психологічних методів діагностики та корекції професійних деформацій викладачів.</p>
ФКС – 5. Уміння розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових досліджень та впровадження інновацій	<p>ПК-9. Вміння проводити самодіагностику особистісних рис та професійних якостей викладача вищої школи.</p> <p>ПК-20. Розуміння специфіки та механізму формування соціальних установок, стереотипів та упереджень студентів та викладачів.</p>

	ПК-21. Знання умов та чинників успішної адаптації студентів до навчання у ЗВО.
ФКС – 6. Володіння методами, технологіями, способами педагогічної взаємодії.	<p>ПК-22. Розуміння механізмів міжособистісної взаємодії суб'єктів вищої школи, достоїнств та недоліків основних стилів педагогічного спілкування.</p> <p>ПК-23. Знання найбільш поширених моделей поведінки викладача в спілкуванні зі студентами.</p> <p>ПК-24. Вміння застосовувати психологічні методи врегулювання відносин в системі «студент-викладач».</p> <p>ПК-25. Знання системи об'єктивних та суб'єктивних причин педагогічних конфліктів.</p> <p>ПК-26. Розуміння сутності стратегій (моделей, стилів) поведінки учасників педагогічного конфлікту.</p> <p>ПК-27. Вміння запобігання і вирішення педагогічного конфлікту.</p>
ФКС – 7. Володіння методами організації та проведення навчальних занять.	<p>ПК-8. Володіння навичками оформлення навчально-методичної документації кафедри, складання учбових планів, навчальних програм, робочих планів навчальних дисциплін.</p> <p>ПК-13. Знання основних методик підготовки і проведення лекції, семінарського та лабораторно-практичного заняття як організаційних форм навчально-пізнавальної діяльності студентів.</p>

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю		Результати навчання з навчальної дисципліни
РНС – 3. Демонструвати знання, розуміння та навички використання нормативно-правової бази, що регулює діяльність юридичних освітніх установ.	№1	РНС НД – 1.2. Визначати напрямки та пріоритети у реформуванні вищої освіти в Україні та світі. РНС НД – 1.3. Знати державні стандарти вищої освіти. РНС НД – 1.4. Розуміти сутність концепції безперервної освіти. РНС НД – 1.7. Вміти оформлювати навчально-методичну документацію кафедри, складати учбові плани, навчальні програми, робочі плани навчальних дисциплін. РНС НД – 1.8. Розуміти специфіку розвиваючого навчання.
РНС – 4. Володіти методами наукових досліджень, формулювати і вирішувати завдання, що виникають в ході науково-дослідної, педагогічної та практичної діяльності за фахом.	№1 №2	РНС НД – 1.1. Демонструвати знання методологічних основ та методів педагогіки і психології вищої школи. РНС НД – 2.1. Оптимально поєднувати логічне, творче, наглядно-дієве мислення в педагогічній діяльності. РНС НД – 2.4. Володіти методиками розкриття особистісного та діяльнісного потенціалу студентів та викладачів. РНС НД – 2.7. Створювати продуктивні моделі педагогічного спілкування. РНС НД – 2.2. Оцінювати функціональні психічні стани суб'єктів вищої школи та проводити корекцію їх несприятливих проявів. РНС НД – 2.3. Коректно обирати та застосувати в педагогічній діяльності

		методи психологічного захисту (витіснення, заперечення, побудови проєкції, раціоналізації, сублімації та реактивний механізм).
РНС – 5. Організувати інформаційний пошук, самостійний відбір і якісну обробку наукової інформації та емпіричних даних.	№2	РНС НД – 2.5. Попереджати виникнення стереотипів та упереджень викладачів щодо студентів. РНС НД – 2.6. Аналізувати механізм соціально-психологічної адаптації студентів до навчання, оцінювати її процес та результат.
РНС – 9. Використовувати інноваційні технології у науковій та педагогічній діяльності.	№1 №2	РНС НД – 1.6. Критично оцінювати технологічні можливості репродуктивного, продуктивного та творчого шляхів оволодіння знаннями. РНС НД – 2.8. Володіти основними комунікативними прийомами задля оптимізації міжособистісного спілкування викладачів зі студентами. РНС НД – 2.9. Використовувати різні рівні емпатії в міжособистісному спілкуванні студентів та викладачів. РНС НД – 2.10. Обирати оптимальні способи запобігання та вирішення ділових та міжособистісних педагогічних конфліктів. РНС НД – 2.11. Застосовувати в професійній діяльності психологічні правила поведінки в педагогічному конфлікті.
РНС – 11. Застосовувати сучасні методи викладання у вищій школі та впроваджувати інноваційні технології у педагогічній діяльності.	№1	РНС НД – 1.9. Демонструвати спроможність застосовувати у педагогічній діяльності теоретичні знання щодо особливостей основних організаційних форм навчально-пізнавальної діяльності студентів (лекцій, семінарських та лабораторно-практичних занять). РНС НД – 1.10. Володіти методиками розробки сценаріїв та проведення ділових, рольових, імітаційних ігор.

		<p>РНС НД – 1.11. Обирати оптимальні методи проведення індивідуальної роботи зі студентами різного ступеня обдарованості.</p> <p>РНС НД – 1.12. Аналізувати дієвість форм та методів організації самостійної роботи студентів.</p> <p>РНС НД – 1.13. Володіти методикою організації науково-дослідної роботи студентів.</p> <p>РНС НД – 1.14. Розумітися на основних формах рейтингового контролю.</p> <p>РНС НД – 1.15. Вміти використовувати тестові завдання як засіб педагогічного виміру знань студентів.</p>
<p>РНС – 17. Встановлювати зв'язок результатів власних наукових досліджень з практичною діяльністю державних і недержавних органів та організацій.</p>	<p>№2</p>	<p>РНС НД – 2.12. Діагностувати типи конфліктних особистостей (демонстративна, ригідна, педантична, безпринципна).</p> <p>РНС НД – 2.13. Аналізувати траєкторії професійного розвитку особистості викладача.</p> <p>РНС НД – 2.14. Проводити (само)діагностику наявності особистісних та діяльності-поведінкових ознак професійної деформації викладача.</p> <p>РНС НД – 2.15. Діагностувати особистісну схильність до професійних деформацій.</p>

